

STORTINGET

Innst. 433 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
frå helse- og omsorgskomiteen

Dokument 8:156 S (2022–2023)

Innstilling frå helse- og omsorgskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Guri Melby, Ingvild Wettrhus Thorsvik, Alfred Jens Bjørlo og Ane Breivik om å tillate forsøk med lokale rusreformer

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet vert følgjande forslag fremja:

«Stortinget ber regjeringen snarest komme til Stortinget med en sak som gir kommuner som ønsker det, en mulighet til å gjennomføre forsøk med lokale rusreformer.»

Ein syner til dokumentet for nærare utgreiing om forslaget.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Camilla Maria Brekke, Tove Elise Madland, Cecilie Myrseth og Even A. Røed, frå Høgre, Sandra Bruflot, Erlend Svardal Bøe og leiaren Tone Wilhelmsen Trøen, frå Senterpartiet, Lisa Marie Ness Klungland og Hans Inge Myrvold, frå Framstegspartiet, Bård Hoksrud og Morten Wold, frå Sosialistisk Venstreparti, Marian Hussein, frå Raudt, Seher Aydar, frå Kristeleg Folke-

parti, Olaug Vervik Bollestad, og frå Pasientfokus, Irene Ojala, syner til forslaget i Representantforslag 156 S (2022–2023) om å tillate forsøk med lokale rusreformer.

Komiteen syner til statsråden si uttale til representantforslaget av 29. mars 2023, som er vedlagd denne innstillinga.

Komiteen syner til at Oslo bystyre har sendt søknad til Justis- og beredskapsdepartementet om forsøk med ei lokal rusreform, og at denne ikkje vert handsama da det ikkje er opning for å gjere unntak for det i lova. Komiteen viser til at Prop. 92 L (2020–2021) om oppheving av straffeansvar for personar som bruker eller innehar mindre mengder narkotika til eige bruk, ikkje fekk fleirtal ved handsaming i Stortinget.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet syner til at det ikkje har vore fleirtal for avkriminalisering av ulovlege rusmiddel og narkotika, verken i førre stortingsperiode eller til nå i denne, jf. Innst. 612 L (2020–2021) og Innst. 207 L (2021–2022). Desse medlemene meiner bruk og innehaving av narkotika skal vere straffbart, men at det er eit behov for betre førebygging og behandling. Også bruk og innehaving av mindre mengder narkotika skal vere straffbart, men rusavhengige skal bli møtt med hjelp og oppfølging framfor straffereaksjonar.

Desse medlemene syner til at regjeringa har varsla ei heilskapleg førebyggings- og behandlingsreform på rusfeltet, og til statsråd Emilie Mehl si uttale til representantforslaget om at målet er å gje betre kvalitet i behandling og oppfølging av menneske med rusproblem. Desse medlemene meiner lovendringar bør kome som eit ledd i behandlinga av denne reforma, som er venta forankra i ei stortingsmelding.

Disse medlemmene mener det må være eit breidt arbeid på tvers av ulike sektorar i førebyggingsarbeidet, og synest det er bra at regjeringa vil etablere eit slikt arbeid med Helsedirektoratet, Politidirektoratet, sekretariatet for konfliktråda, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet og Utdanningsdirektoratet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at flere kommuner har vedtatt at de ønsker forsøk med lokale rusreformer. Oslo bystyre vedtok at de ønsket et slikt forsøk tverrpolitisk og med stort flertall, kun mot stemmene til Kristelig Folkeparti og en enkeltrepresentant fra Fremskrittspartiet. Justis- og beredskapsministeren har avvist at departementet kan gi unntak fra relevant lovverk slik Oslo bystyre ønsker.

Disse medlemmer vil vise til at brukerromsloven med tilhørende forskrifter gir slike unntak fra annet lovverk.

Disse medlemmer viser til at det i Prop. 92 L (2020–2021) og Dokument 8:46 L (2021–2022) ble foreslått å gjennomføre en rusreform der ansvaret for samfunnets reaksjon på bruk og besittelse av mindre mengder rusmidler til egen bruk skulle overføres fra justissektoren til helsetjenesten. Disse medlemmer viser til at bakgrunnen for disse forslagene blant annet var oppnevningen av Rusreformutvalget og utvalgets innstilling (NOU 2019:26 Rusreform – fra straff til hjelp).

Disse medlemmer vil understreke at det fremdeles er behov for en rusreform som opphever straffansvaret for mindre mengder illegale rusmidler til eget bruk. Disse medlemmer mener straffeforfølgning av bruk og besittelse av illegale rusmidler til eget bruk har bidratt til stigmatisering, marginalisering og sosial utstøting og kan ha stått i veien for å møte den enkelte bruker med hensiktsmessige og tilpassede tilbud og oppfølging. Straff for bruk av illegale rusmidler har også en tendens til å ramme sosialt skjevt og med det opprettholde og forsterke utenforskap for marginaliserte grupper.

Disse medlemmer viser til at det i debatten om rusreform har blitt ytret bekymringer om hvilke konsekvenser avkriminalisering kan få. Forsøk med lokal rusreform kan bidra til å innhente kunnskap, erfaringer og konsekvenser av å avkriminalisere bruk og besittelse av mindre mengder illegale rusmidler til eget bruk. Ettersom disse medlemmer både støtter innholdet som var foreslått i rusreformen da den ble fremmet av regjeringen Solberg, og ønsker økt kommunalt selvstyre, fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest komme til Stortinget med en sak som gir kommuner som ønsker det,

en mulighet til å gjennomføre forsøk med lokale rusreformer.»

Disse medlemmer vil understreke at det ikke er noen motsetning mellom å jobbe med forebygging og behandling av rusavhengige og å oppheve straffansvar for bruk og besittelse av mindre mengder illegale rusmidler til eget bruk. Disse medlemmer vil påpeke at en avkriminalisering, også når den er begrenset til et bestemt geografisk område, kan gjøre at brukere av illegale rusmidler ber om hjelp tidligere enn de ellers ville gjort, fordi terskelen for å få hjelp blir lavere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Stortinget tidligere har stemt ned Prop. 92 L (2020–2021) om oppheving av straffansvar for personer som bruker eller innehar mindre mengder narkotika til eget bruk. Det er Stortinget som er lovgiver, og justis- og beredskapsministeren har vært tydelig på at det ikke er rom for å gi unntak fra lovverket nasjonalt for å avkriminalisere mindre mengder narkotika innenfor et begrenset geografisk område. Disse medlemmer mener Stortinget har sagt sitt i denne saken, og at det ikke skal gis lokale unntak fra nasjonalt lovverk.

Disse medlemmer mener den forrige regjeringens forslag til rusreformen ikke var en hjelpe reform, men en avkriminaliseringsreform. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i forrige stortingsperiode foreslo en rusreform som ville ført til styrket behandlingstilbud til rusavhengige, bedre oppfølging av rusavhengige etter behandlings- og fengselsopphold og at unge som blir tatt for bruk eller besittelse av narkotika, skal få en forpliktende kommunal oppfølging uavhengig av hvor i landet de bor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus mener bruk og besittelse av narkotika skal være forbudt. Disse medlemmer ønsker heller ikke å åpne opp for forsøk med lokale rusreformer. Det er etter disse medlemmers mening viktig å styrke det forebyggende arbeidet, og at rusavhengige sikres hjelp og oppfølging. Disse medlemmer ser frem til regjeringens forslag til en forebyggings- og behandlingsreform, og vil bidra til en rusreform som gir rusavhengige god oppfølging i helsevesenet. Disse medlemmer mener samtidig at en reform av ruspolitikken ikke må være til hinder for arbeid som kan forebygge og avdekke bruk av narkotika.

Forslag frå mindretal

Forslag frå Høgre, Sosialistisk Venstreparti og Raudt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen snarest komme til Stortinget med en sak som gir kommuner som ønsker det, en mulighet til å gjennomføre forsøk med lokale rusreformer.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Pasientfokus.

Komiteen har elles ingen merknader, syner til representantforslaget og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument 8:156 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Guri Melby, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Alfred Jens Bjørlo og Ane Breivik om å tillate forsøk med lokale rusreformer – vert ikkje vedteke.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 23. mai 2023

Tone Wilhelmsen Trøen

leiar

Lisa Marie Ness Klungland

ordførar

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.
2023/1213

Vår ref.
23/1612 -

Dato
29.03.2023

Dokument 8:156 S (2022-2023) Representantforslag om å tillate forsøk med lokale rusreformer

Jeg viser til brev av 14. mars 2023 der Helse- og omsorgskomiteen ber om departementets uttalelse i forbindelse med representantforslag 8:156 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Guri Melby, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Alfred Jens Bjørlo og Ane Breivik. Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen snarest komme til Stortinget med en sak som gir kommuner som ønsker det, en mulighet til å gjennomføre forsøk med lokale rusreformer.

Bakgrunnen for forslaget er at Oslo bystyre i april 2022 vedtok at de ønsker et forsøk med en lokal rusreform. Kjernen i pilotprosjektet skal ifølge brev fra Oslo kommune være at «politiet ved avdekking av mindre narkotikaovertrедelser som omhandler besittelse til eget bruk, på en forvaltningsmessig måte bestemt av politimesteren, formilder kontakt mellom personen og kommunen slik at kommunen kan følge opp med hjelp».

Bruk og besittelse av narkotika er straffbart etter bestemmelser i legemiddelloven og straffeloven. Dersom det skal gjøres unntak fra disse lovene så må det vedtas i lovs form. Et eksempel på en slik avkriminalisering er lov om ordning med brukerrrom for inntak av narkotika (brukerromsloven).

Den ordningen representantene argumenter for ser ut til å være det samme som forslaget som ble fremmet av forrige regjering i Prop. 92 L (2020–2021) Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og straffeloven m.m. (rusreform – opphevelse av straffansvar m.m.). Dette forslaget fikk som kjent ikke flertall på Stortinget.

Jeg mener det ikke bør fremmes lovforslag som åpner om for avkriminalisering i de kommuner som ønsker dette. Regjeringen vil at bruk og befatning med mindre mengder narkotika til egen bruk fortsatt skal være straffbart, men rusavhengige skal bli møtt med hjelp og oppfølging fremfor straffereaksjoner. Dette er slått fast i regjeringsplattformen og legger rammene for regjeringens arbeid. Vi jobber med å gjennomføre en helhetlig forebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet. Målet er å gi bedre kvalitet i behandlingen og oppfølgingen av mennesker med rusproblemer. Forebyggings- og behandlingsreformen vil forankres i en stortingsmelding. Behovet for lovendringer på ulike områder vil vurderes som ledd i reformen.

Forebygging av rusmiddelbruk blant barn og unge er et ansvar som deles av flere sektorer, og som fordrer en tverrsektoriell, koordinert og kunnskapsbasert innsats. Regjeringen vil derfor etablere et tverrsektorielt rusforebyggende arbeid der Helsedirektoratet, Politidirektoratet, Sekretariatet for konfliktrådene, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet og Utdanningsdirektoratet inngår¹.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

---

¹ Side 24-25 [Tildelingsbrev til Helsedirektoratet for 2023 \(regjeringen.no\)](#)

